

מסלול החודש- שושן צחור בקרן ברתות

יואב שרעבי, שירות לאומי

בית ספר שדה גליל

בעקבות מקום מושבו של מהנדירים והיפים שבפרחי ארצנו!

שביל קרן ברתות, הנמצא במדרון הדרומי של נחל כזיב, הינו אחד משני אתרים יחידים בארץ שבהם ניתן לראות את פריחתו המרהיבה של השושן הצחור- מהגדולים, הנדירים, היפים והריחניים שבפרחי ארצנו. רומנטיקה במיטבה. מופע זה מתרחש ממש בימים אלו, חודש מאי, ולתקופה של שבועיים בלבד, ועל כן זו ההזדמנות לעזוב הכל וליהנות ממראה מלבב של פעם בחיים. למי שמעוניין (בכל זאת, נחל כזיב) טבילה פוטנציאלית נמצאת ממש במרחק קפיצה מאתר הפריחה.

מגן דוד תלת- מימדי ולבן. שושן צחור צילום- יואב שרעבי

אורך המסלול: כ- 3.5 ק"מ (עם קפיצה לנחל- 4.5 ק"מ).

דרגת קושי: קל, ירידה לנחל- בינוני

עונה מומלצת: אם לא עכשיו, אימתי?

דמי כניסה: אין

נגישות לנכים ועגלות: אין

ציוד נדרש: 3 ליטר מים לאדם, נעלי הליכה, כובע ומצלמה.

איך מגיעים?

מצומת כברי נוסעים מזרחה על כביש 89, לכיוון מעלות. בצומת מעיליא פונים שמאלה (צפונה) וחוצים את הכפר עם הכביש הראשי, וממשיכים לכיוון מצפה הילה. עוברים את הפנייה למצפה הילה, כאשר הדרך הופכת להיות דרך עפר מסומנת אדום. ממשיכים עליה כ- 400 מ' עד הפיצול עם שביל רגלי מסומן שחור מימין לדרך. מחנים שם את הרכב.

המסלול

מהחנייה יוצאים בשביל השחור היורד בפיתולים, בלב החורש הסבוך, לכיוון אפיקו של נחל כזיב. לאחר כקילומטר מגיעים לפיצול עם שביל כחול- פונים שמאלה לשביל הכחול, הוא שביל קרן ברתות. השביל הינו שביל כמעט מעגלי שלוקח לכיוון המצוקים הנמצאים מעל אפיקו של נחל כזיב. השושן הצחור גדל בכיסי הקרקע העשירים במינרלים שנמצאים בינות לאותם מצוקים, כאשר הם מוצלים באופן חלקי על ידי החורש הטבעי. זהו השלב שבו עלינו לחפש בנרות עמודים ירוקים גבוהים, עם פעמונים לבנים בקצם- אלו הם פרחי השושן הצחור. בכל אופן, מספר הפרטים שתראו לא יעלה על כמה עשרות בודדות (אחרת איך נתחזק את מיתוס ה"פרח הנדיר"?), אך זה לא גורע כהוא זה מהחוויה.

לבסוף חוזר שביל קרן ברתות לשביל השחור ממנו באנו, או אז פונים ימינה ומטפסים בחזרה במעלה השלוחה בחזרה לרכבים. לכל מי שההליכה הרוותה את צימאנו להתרעננות קרירה, ניתן לפנות בצומת השבילים שמאלה ולרדת עד ל"בריכת הדלבים" בנחל כזיב, ולחזור באותה דרך עד האוטו.

אז מי אתה, שושן צחור?

השושן הצחור הינו גיאופיט המשתייך למשפחת השושניים (מפתיע, הא?) המאופיינת ב- 6 עלי כותרת ו- 6 אבקנים. תפוצתו במזרח אגן הים התיכון, כאשר הכרמל הינו גבול תפוצתו הדרומי. עקב יופיו, ריחו המשכר וגודלו הבלתי-רגיל תפס השושן הצחור מקום של קבע בתרבות. דוגמאות לכך אנו יכולים למצוא בשיר השירים, שם הוא מסמל דבר יפה ומיוחד: "כשושנה בין החוחים, כן רעיתי בין הבנות", וכן בעיטורים רבים מתקופת בית שני ואילך על גבי עמודים, מטבעות, נרות שמן, גלוסקמאות וכו', ויש אף המזהים את העיטורים על עמודי בית המקדש הראשון, יכין ובעז, כפרח השושן הצחור.

לשושן הצחור חשיבות גם בנצרות, שכן הוא מסמל את בתוליה של מרים, אם ישו. בעקבות זיהויים אלו, ובעקבות ייחודו, נקטף ונאסף הפרח משטחי ארצנו, החל מהתקופה הצלבנית, עד כי בתחילת המאה ה- 20 חששו שמא נכחד. אך בשנת 1925 התגלה בצל שלו בהר שזור שבגליל העליון בידי נח נפתולסקי, ולאחר מכן התגלו פרטים גם בנחל יגור על ידי טוביה קושניר. כיום ידועים 2 אתרי פריחה מרכזיים, נחל כלח בכרמל ונחל כזיב, בהם פורח הפרח, אשר מוגדר בסכנת הכחדה.

לאחר שהובא הפרח לאירופה, ככל הנראה בתקופה הצלבנית, בית וממנו פותחו מיני נוי רבים של השושן, אשר משמרים את צבעו, יופיו וריחו המתקתק.

